

Konference

om parodontitis og komorbiditet

20.-21. marts 2020 Aarhus

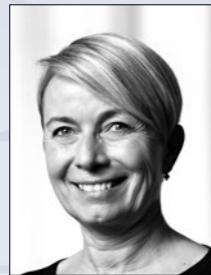

VELKOMMEN

Til Tandlægeforeningens KONFERENCE OM PARODONTITIS OG KOMORBIDITET i Aarhus

Palle Holmstrup
Faglig koordinator

Susanne Kleist
Formand for Tandlægeforening
en

ARRANGEMENTSKOMITÉ:

Palle Holmstrup, professor, dr.odont.
Susanne Kleist, formand for Tandlægeforeningen

Parodontitis og komorbiditet i et fagligt og samfundsmæssigt perspektiv

Tandlægeforeningens konference om parodontitis og komorbiditet har til formål at øge deltagernes forståelse af, at inflammatoriske sygdomme kan påvirke hinanden og inflammation i mundhulen kan påvirke den samlede menneskelige organisme. Samtidig sætter konferencen fokus på sammenhænge mellem parodontitis og medicinske sygdomme i et samfundsmæssigt perspektiv med en diskussion af behovet for bedre sammenhæng i sundhedssystemet via et styrket samarbejde på tværs af faggrupper inden for sundhedsvæsenet.

Omfattende forskning peger på sammenhænge mellem forskellige inflammatoriske sygdomme, der således kan påvirke sygdomsforløbene. Patienter med reumatoid arthritis og patienter med diabetes har øget risiko for iskæmisk hjertesygdom. Patienter med diabetes har øget risiko for udvikling af parodontitis, og meget tyder på, at parodontitis kan forværre forløbet af diabetes og andre inflammatoriske sygdomme.

Tandlægeforeningen har gennem længere tid haft fokus på at formidle til politikere, myndigheder og den samlede befolkning, at en sund mund hænger sammen med en sund krop, og at læger og tandlæger bør samarbejde langt tættere på tværs af sundhedsvæsenet. Det er derfor med stor glæde, at Tandlægeforeningen, i samarbejde med professor, dr.odont., Palle Holmstrup fra Odontologisk Institut ved Københavns Universitet, kan introducere et konferenceprogram, der sætter fokus på, hvordan man kan styrke den tværfaglige indsats i det daglige kliniske arbejde med inflammatoriske sygdomme.

Palle Holmstrup blev i juni 2019 som næstformand udpeget til at drive det nyetablerede forskningsprojekt "CAG Greater Copenhagen Research Centre for Systemic Low-Grade Inflammation" (CAG LOGINFLAM) sammen med formanden for projektet, professor Peter Riis Hansen fra Kardiologisk afdeling på Herlev-Gentofte hospital. Projektet skal forbedre behandlingen af patienter med kronisk inflammation i kroppen. Sammen med en række grundforskere og kliniske specialister vil man således bidrage med ny viden om de mange implicerede sygdomme og skabe synergier, der fremmer forskning, undervisning, innovation og klinisk implementering (læs mere om CAG LOGINFLAM på side 21).

Programmet for konferencen om parodontitis og komorbiditet består af faglige indlæg fra tandlæger såvel som læger, hvoraf flere er en del af CAG LOGINFLAM. Fredag formiddag er programsat med en politisk diskussion om bedre sammenhæng i sundhedssystemet, og denne del er forbeholdt medlemmer af Tandlægeforeningen samt inviterede politikere, myndigheder og foreninger. Den øvrige del af konferenceprogrammet består af faglige indlæg, hvor alle kan deltage.

Vi glæder os til at se dig til nogle spændende og vigtige dage i Aarhus.

Susanne Kleist, formand for Tandlægeforeningen
Palle Holmstrup, fagligt ansvarlig, professor, dr.odont.

Sund mund - Sund krop #SundmundSundkrop

PROGRAMOVERSIGT ➔ Fredag den 20. marts 2020

Kun for medlemmer af Tandlægeforeningen og inviterede politiske aktører	
09.00-13.30	Politisk diskussion om bedre sammenhæng i sundhedssystemet Moderatorer: Susanne Kleist og Palle Holmstrup
09.00-09.30	MORGENKAFFE
09.30-09.40	Introduktion og velkomst til politiske debattører Susanne Kleist
09.40-10.05	Hvad er parodontitis, hvem lider af sygdommen (ulighed i sygdom), og hvilke konsekvenser har den? Palle Holmstrup
10.05-10.25	Betydning af inflammation i mundhulen for andre inflammatoriske sygdomme Peter Riis Hansen
10.25-10.45	Diabetes og parodontitis i dag – hvad bør vi gøre? Allan Flyvbjerg
10.45-11.15	KAFFEPAUSE
11.15-12.30	Den isolerede mund. Kan vi gøre det bedre i et sundheds- og økonomisk perspektiv? Fælles debat med politiske aktører, Tandlægeforeningen og evt. patientforeninger
12.30-13.30	FROKOST
13.30-17.15 Faglig præsentation og diskussion Moderatorer: Claus H. Nielsen og Palle Holmstrup	
13.30-14.00	Mikrobiotaen ved parodontitis Mogens Kilian
14.00-14.30	Hvad kan opnås ved salivascreening? Daniel Belstrøm
14.30-15.00	Hvad finder vi i blodet hos parodontitis patienter? Christian Damgaard
15.00-15.30	KAFFEPAUSE
15.30-16.00	Er parodontitispatienter egnede som bloddonorer? Susanne Gjørup Sækmose
16.00-16.30	Generelt om grundlaget for komorbiditet ved parodontitis (mekanismer og confounding) Björn Klinge
16.30-17.00	Komorbiditet ved andre orale sygdomme/tilstande Siri Beier Jensen
17.00-17.15	Afrunding

PROGRAMOVERSIGT ➔ Lørdag den 21. marts 2020

08.30-15.30	Faglig præsentation og diskussion - fortsat Moderatorer: Palle Holmstrup og Peter Riis Hansen
08.30-09.00	MORGENKAFFE
09.00-09.30	Parodontitis i befolkningen Lisa Bøge Christensen
09.30-10.00	Diabetes i Danmark i dag Henrik Vestergaard
10.00-10.30	KAFFEPAUSE
10.30-11.00	Iskæmisk hjertesygdom og parodontitis Peter Riis Hansen
11.00-11.30	Diabetes, iskæmisk hjertesygdom og parodontitis – hvad ved vi om sammenhæng og effekt af parodontalbehandling? Palle Holmstrup
11.30-12.00	Reumatoid artrit, herunder epidemiologi, prædisponerende faktorer og genetik Claus H. Nielsen
12.00-13.00	FROKOST
13.00-13.30	Sammenhængen mellem reumatoid artrit og parodontitis – betydning for/af behandling af patienter med reumatoid artrit Anne Havemose-Poulsen
13.30-14.00	Parodontitis og levercirrhose Hendrik Vilstrup
14.00-14.30	Andre komorbiditeter til parodontitis (neurodegenerative sygdomme, præmatur fødsel, cancer) Palle Holmstrup
14.30-15.00	Betydningen af den rene mund for forløbet efter operation Anita Tracey
15.00-15.30	Paneldiskussion – hvad gør vi? Ordstyrer: Susanne Kleist

Konference om parodontitis og komorbiditet

PROGRAM ➔ Fredag den 20. marts 2020

Kun for medlemmer af Tandlægeforeningen og inviterede politiske aktører

09.00-13.30 Politisk diskussion om bedre sammenhæng i sundhedssystemet

Moderatorer: Susanne Kleist og Palle Holmstrup

09.00-09.30 MORGENKAFFE

09.30-09.40 Introduktion og velkomst til politiske debattører

Susanne Kleist, formand for Tandlægeforeningen og praktiserende tandlæge

09.40-10.05 Hvad er parodontitis, hvem lider af sygdommen (ulighed i sygdom), og hvilke konsekvenser har den?

Palle Holmstrup, professor, dr.odont.

Indlægget vil i lægmandssprog kort forklare, hvad parodontitis er, hvordan sygdommen er udbredt i befolkningen, og betydningen af sygdommen for det generelle helbred.

10.05-10.25 Betydning af inflammation i mundhulen for andre inflammatoriske sygdomme

Peter Riis Hansen, professor, overlæge, dr.med., ph.d.

Parodontitis er en bakterielt udløst kronisk inflammatorisk sygdom i tændernes støttevæv, som ledsages af lavgraderet ('low-grade') systemisk inflammation (LGI). LGI udgør også en central patogenetisk faktor ved andre kroniske inflammatoriske sygdomme, fx reumatoid arthritis og psoriasis, samt ved de store folkesygdomme som fx aterosklerose, type 2 diabetes, cancer og neurodegenerative lidelser.

Dette fællesskab af inflammatoriske mekanismer kan bidrage til at LGI-associerede sygdomme ofte optræder samtidig hos det enkelte individ. Således ses der hos patienter med parodontitis en øget risiko for andre LGI-relaterede sygdomme, ligesom forværring eller behandling af parodontitis kan have tilsvarende negative eller positive effekter på den ledsagende LGI-betingede komorbiditet. Optimal behandling af disse hyppigt forekommende patienter med parodontitis-komorbiditet kræver derfor et tæt samarbejde mellem tandlæger og læger. Med disse slagpunkter præsenteres der en oversigt over den aktuelle viden om samspelet mellem parodontitis og andre inflammatoriske lidelser.

10.25-10.45 Diabetes og parodontitis i dag – hvad bør vi gøre?

Allan Flyvbjerg, direktør, klinisk professor, dr.med.

Sundhed og sygdom i mund og tænder har afgørende betydning for sundhed og sygdom i resten af kroppen. Det er der stigende internationalt fokus på. Men i Danmark er sygdom i tænder stadig et stedbarn i sundhedsvæsenet.

Personer med diabetes har øget forekomst af tand- og mundsygdomme. Tilsvarende har personer med tand- og mundsygdomme øget risiko for at udvikle diabetes, eller at få forværret deres sygdom.

I foredraget vil sammenhængen mellem diabetes og tand- og mundsygdomme blive gennemgået og der vil blive givet eksempler på, hvilke tiltag der kan igangsættes for at afhjælpe problemet.

10.45-11.15 KAFFEPAUSE

11.15-12.30 Den isolerede mund. Kan vi gøre det bedre i et sundheds- og økonomisk perspektiv?

Fælles debat med politiske aktører, Tandlægeforeningen og evt. patientforeninger

12.30-13.30 FROKOST

13.30-17.15 Faglig præsentation og diskussion

Moderatorer: Claus H. Nielsen og Palle Holmstrup

13.30-14.00 Mikrobiotaen ved parodontitis

Mogens Kilian, professor, dr.odont.

Tændernes emalje er den eneste overflade i den menneskelige krop, som ikke konstant udskiftes. Med det moderne menneskes livsstil koloniseres tændernes overflade derfor ofte med mange bakterier, som er metabolisk aktive. Hvis antallet af bakterier begrænses ved hjælp af effektiv mundhygiejne er hovedparten gram-positive kokker og stave. Hvis mundhygiejnen er utilstrækkelig, bliver tændernes mikrobiota langt mere kompleks med en betydelig andel af gram-negative, anaerobe stave og spirokæter. En del af de bakterier, der kommer til at dominere, har evnen til at inducere inflammation i gingiva og kan via immunsystemet sætte gang i nedbrydningen af tændernes støttevæv og dermed parodontitis. Denne proces øges ved tobaksrygning eller ved et kompromitteret immunforsvar. De pocher, som derved opstår, kombineret med den stadige tilstrømning af inflammationsvæske og dermed proteiner, fremmer en yderligere dominans af anaerobe, gram-negative stave, hvoraf flere har evnen til at interferere med aktiviteter i den lokale immunbeskyttelse. Mens disse orale bakterier sjældent giver anledning til egentlige infektionssygdomme uden for mundhulen, har de evnen til at skabe kronisk inflammation, som på flere måder kan påvirke både den generelle og den orale sundhed. Kronisk parodontitis er således ikke en klassisk infektionssygdom, som smitter fra patient til patient, men er forårsaget af en ubalance (dysbiose) i den orale mikrobiota, som vi alle er koloniseret med.

14.00-14.30 Hvad kan opnås ved salivascreening?

Daniel Belstrøm, lektor, dr.odont. ph.d.

Saliva er en biologisk væske, som er afgørende for opretholdelse af oral sundhed. Derudover indeholder saliva en række substanser, som har potentialet til at fungere som biomarkører for identifikation af orale og systemiske sygdomme på prækliniske stadier. I dette foredrag vil fokus være på bakteriesammensætningen i saliva samt indhold af inflammatoriske markører ved screening for parodontitis.

14.30-15.00 Hvad finder vi i blodet hos parodontitis patienter?

Christian Damgaard, lektor, ph.d.

Inflammation i tændernes støttevæv kan over tid medføre destruktion af samme, og samtidig muliggøre overførsel af bakterier fra tandkødsommerne til kredsløbet. Dette foredrag gennemgår bakteriernes vej fra mundhulen til kredsløbet samt interaktionerne undervejs mellem blodets celler og mundhulens bakterier, ikke kun i mundhulen, men også i kredsløbet. Gennem belysning af disse interaktioner, vil foredraget give et direkte indblik i de mekanismer, som bidrager til, at parodontitis også kan øge risikoen for udvikling af sygdomme udenfor mundhulen.

15.00-15.30 KAFFEPAUSE**15.30-16.00 Er parodontitispatienter egnede som bloddonorer?**

Susanne Gjørup Sækmose, overlæge, cand.scient., ph.d.

Generelt er sikkerheden i forbindelse med blodtransfusion meget høj og risikoen for at få en infektion via blodet således yderst lav. Dette skyldes blandt andet, at alt blod screenes for hiv og leverbetændelse type B og C. Derudover skal alle bloddonorer ved hvert besøg i blodbanken udfylde og underskrive et spørgeskema, hvor de besvarer en række spørgsmål om deres helbred. Et spørgsmål omhandler tandlægebesøg, og donor skal svare bekræftende på at føle sig fuldstændig rask. Parodontitis opfattes ikke i den generelle befolkning som en sygdomstilstand, derfor svarer de fleste donorer formentlig ja til at føle sig fuldstændig raske uanset tandstatus.

Der udføres ikke systematisk screening af alt doneret blod for bakterier. Derfor opfanget risikoen for, at en donor har bakterier i blodet primært via spørgeskemaet og det obligatoriske donorinterview. Til gengæld formodes det, at infektion udløst som følge af transfusion med bakterielt kontamineret blodprodukter er underrapporteret. Det er mere velkendt, at patienter i forbindelse med hospitalsindlæggelse har risiko for infektioner som følge af eksempelvis operative indgreb og respiratorbehandling.

Gældende lovgivning giver mulighed for at fungere som bloddonor indtil man fylder 70 år. Samtidig er det kendt, at hyppigheden af parodontitis stiger med alderen. Således har omtrent hver anden voksen over 50 år en vis grad af parodontitis. Et pilotstudium fra 2015 viste, at man med en følsom dyrkningsmetode kunne påvise bakterier i mere end halvdelen af blodkomponenter fra donorer over 50 år. Donorerne var ikke undersøgt for parodontitis, men resultatet har givet grund til overvejelser om, hvorvidt parodontitis hos donorer øger risikoen for at overføre bakteriel smitte.

16.00-16.30 Generelt om grundlaget for komorbiditet ved parodontitis (mekanismer og confounding)

Björn Klinge, professor, odont.dr., Karolinska Institutet, Stockholm

Increasing interest in the oral-systemic link has provided us with a number of studies indicating an independent association between periodontitis and a number of systemic diseases (including diabetes, cardio-vascular diseases, rheumatoid arthritis etc). However, the cause-effect mechanisms still lack evidence. All these diseases seem to have a common pathway involving inflammatory reactions allowing for an association between different diseases. This presentation will discuss what is yet known and what is currently more wishful dreams regarding the oral-systemic link.

16.30-17.00 Komorbiditet ved andre orale sygdomme/tilstande

Siri Beier Jensen, institutleder, ph.d.

Nogle sygdomme og tilstande i mundhulen kan manifesteres i andre væv og organer i kroppen, ligeledes kan nogle systemiske sygdomme manifesteres i mundhulen. Indlægget vil komme med eksempler, hvor kendskab hos klinikere er af betydning ift. rettidig diagnostik, forebyggelse og behandling.

17.00-17.15 Afrunding**PROGRAM** → **Lørdag den 21. marts 2020****08.30-15.30** Faglig præsentation og diskussion - fortsat

Moderatorer: Palle Holmstrup og Peter Riis Hansen

08.30-09.00 MORGENKAFFE**09.00-09.30** Parodontitis i befolkningen

Lisa Bøge Christensen, lektor, ph.d.

Udbredelsen af parodontale lidelser har i de seneste årtier været genstand for dels kliniske studier og dels studier baseret på selvrapportering. Den aktuelle viden om forekomst og fordeling af parodontale lidelser i voksenbefolkningen vil blive opsummeret på baggrund af studier, på såvel nationalt som på internationalt niveau.

09.30-10.00 Diabetes i Danmark i dag

Henrik Vestergaard, overlæge, dr.med.

Diabetes er en kronisk sygdom med risiko for udvikling af komplikationer, øget sygelighed og dødelighed. Fokus for indlægget vil være type 2 diabetes, herunder sygdomsudvikling, behandling, tværfaglige og tværsektorielle samarbejde.

10.00-10.30 KAFFEPAUSE**10.30-11.00** Iskæmisk hjertesygdom og parodontitis

Peter Riis Hansen, professor, overlæge, dr.med., ph.d.

Iskæmisk hjertesygdom (IHS) forårsages af aterosklerose (åreforkalkning) i koronararterierne og manifesterer sig ved fx blodprop i hjertet og pludselig død. Aterosklerose er en kronisk inflammatorisk sygdom og patienter med andre inflammatoriske sygdomme, fx parodontitis, har øget risiko for både IHS og anden aterosklerotisk sygdom, fx blodprop i

hjernen. Det er i dag også veletableret, at lavgraderet ('low-grade') inflammation udgør en selvstændig risikofaktor for IHS. Parodontitis og aterosklerose har fælles inflammatoriske mekanismer og en kausal sammenhæng mellem disse lidelser understøttes desuden af, at 1) aterosklerotiske plaks indeholder DNA-materiale fra bakterier som kendes fra parodontitis, 2) disse bakterier kan forværre aterosklerose i musemodeller, og 3) behandling af parodontitis kan forbedre præklinisk aterosklerose (endotel-dysfunktion). Desuden kan parodontitisbehandling forbedre de traditionelle risikofaktorer for IHS, fx kolesteroltal og diabetes-regulation, hvorfor denne behandling fremstår som et velindiceret supplement ved primær og sekundærforebyggelse af IHS.

11.00-11.30 Diabetes, iskæmisk hjertesygdom og parodontitis – hvad ved vi om sammenhæng og effekt af parodontalbehandling?

Palle Holmstrup, professor, dr.odont.

Der foreligger efterhånden en del undersøgelser om sammenhængen af parodontitis med medicinske sygdomme. Relationen til diabetes er bedst undersøgt, og der er påvist positiv effekt på diabetesforløbet af parodontalbehandling. Der foreligger også undersøgelser af parodontalbehandlings betydning for iskæmisk hjertesygdom, men effekten er mindre veldokumenteret.

11.30-12.00 Reumatoid artrit, herunder epidemiologi, prædisponerende faktorer og genetik

Claus H. Nielsen, professor, ph.d., cand. med. et scient.

Epidemiologiske studier har vist en sammenhæng imellem reumatoid artrit og parodontitis, og der er mange patofysiologiske lighedspunkter mellem de to sygdomme. Endvidere prædisponerer genetiske og miljømæssige faktorer, såsom visse HLA-typer og rygning, for begge sygdomme. Ca. 2/3 af patienter med reumatoid artrit udviser immunresponser imod selv-proteiner, som har undergået en kemisk modifikation kaldet citrullinering. Som den eneste kendte bakterie producerer den parodontitis-associerede bakterie Porphyromonas gingivalis et enzym, som kan katalysere citrullinering og derved muligvis medvirke til dannelse af autoantigener involveret i reumatoid artrit. Igangværende studier skal belyse, om parodontitis-behandling har terapeutisk effekt overfor reumatoid artrit.

12.00-13.00 FROKOST

13.00-13.30 Sammenhængen mellem reumatoid artrit og parodontitis – betydning for/af behandling af patienter med reumatoid artrit

Anne Havemose-Poulsen, institutleder, tandlæge, ph.d.

De seneste 10-15 års forskning har vist, at der er en sandsynlighed for en positiv association mellem parodontitis og reumatoid arthritis. Undersøgelser peger i retning af, at patienter med reumatoid arthritis også er i forøget risiko for at udvikle parodontitis og tandtab. Der er dog mindre sandsynlighed for, at patienter med parodontitis er i forøget risiko for også at udvikle reumatoid arthritis. Data peger ligeledes i retning af, at parodontalbehandling har en positiv effekt på sygdomsforløbet af reumatoid arthritis. Det er derfor relevant, at dagens tandlæger forstår mulige sammenhænge mellem de 2 sygdomme og kan iværksætte særlige profylaktiske og behandlingsmæssige tiltag overfor patienter med reumatoid arthritis.

Foredraget vil gennemgå den viden, der i dag foreligger om kliniske og immunologiske sammenhænge mellem parodontitis og reumatoid arthritis. Desuden vil et oplæg til et struktureret odontologisk behandlingsforløb af patienter med reumatoid arthritis blive præsenteret.

13.30-14.00 Parodontitis og levercirrhose

Hendrik Vilstrup, lærestolsprofessor, overlæge, dr.med.

Måske overraskende betyder mund-helsen en del for lever-helsen. Det går 'begge veje': Levercirrose er forbundet med mund-gener samt smags- og spiseforstyrrelser, som modvirker normal ernæring og medvirker til patienternes dårlige ernæringsstatus, hvilket forringer deres sygdomsforløb. Dertil medfører cirrose stærkt øget forekomst af parodontitis med usædvanlige poche-bakterier, som antagelig skyldes deres erhvervede immundefekt som led i leversygdommen og underernæringen. Det er vist, at sværere parodontitis både øger risikoen for at udvikle cirrose, øger dødeligheden af cirrose, og gør levertransplantation mere risikabel. Der er holdepunkter for, at enkle mundhygiejniske interventioner har positiv effekt. Mundhelsen ved leversygdom er et undervurderet indsatsområde.

14.00-14.30 Andre komorbiditeter til parodontitis (neurodegenerative sygdomme, præmatur fødsel, cancer)

Palle Holmstrup, professor, dr.odont.

Undersøgelser har påvist sammenhænge af parodontitis med en række sygdomme og tilstande, hvoraf flere er overraskende. Det gælder de neurodegenerative lidelser, Alzheimers og Parkinsons sygdomme, visse cancerformer og præmatur fødsel. Indlægget tilstræber at præsentere den aktuelle viden på området.

14.30-15.00 Betydningen af den rene mund for forløbet efter operation

Anita Tracey, projektsygeplejerske

Systematisk præoperativ mundhygiejne kan reducere antallet af infektioner postoperativt. Infektioner medfører en stigning i længden af indlæggelse og udgifter for sundhedsvæsenet. Infektioner er en risiko for helbredet hos især ældre patienter og patienter til store kirurgiske indgreb. Systematisk mundhygiejne er en nem og billig intervention, der kan involvere og være til gavn for patienter.

Et implementeringsstudie fra Aalborg Universitetshospital af en klinisk retningslinje om forebyggelse af postoperative infektioner ved systematisk mundhygiejne viste den effekt, som den eksisterende forskning er estimeret til, og at patienter gerne vil gøre en indsats mht. til mundhygiejne.

15.00-15.30 Paneldiskussion – hvad gør vi?

Ordstyrer: Susanne Kleist, formand for Tandlægeforeningen

Speakers

Allan Flyvbjerg**Akademisk oversigt**

1986: Uddannet som læge (cand. med.) ved Aarhus Universitet, Danmark
1993: Dr. med. fra Aarhus Universitet, Danmark

Ansættelser

1986-2001: Ansat som klinisk endokrinolog ved Medicinsk Afdeling for Endokrinologi, Aarhus Universitets Hospital, Aarhus, Danmark
1999: Speciallæge i Endokrinologi og Intern Medicin
2001-2010: Overlæge og klinisk endokrinolog / diabetolog ved afdeling M og Medicinsk Forskningslaboratorie, Aarhus Universitets Hospital, Danmark
2005-2009: Professor i Eksperimentel Medicin, Aarhus Universitet, Danmark
2009-2010: Lærestolsprofessor i Klinisk Endokrinologi, Aarhus Universitet, Danmark
2010-2016: Dekan ved Health, Aarhus Universitet, Aarhus, Danmark
2016-: Direktør ved Steno Diabetes Center Copenhagen (SDCC), Region Hovedstaden, Danmark
2016-: Klinisk Professor i Endokrinologi, Københavns Universitet, København, Danmark

Priser

2019: Æresmedlem i Diabetesforeningen – tildelt af Diabetesforeningen
2017: Bagger-Sørensen Fondens Store Forskerpris – tildelt af Bagger-Sørensen Fonden, Vejle, Danmark
2011: Erhoff Prisen – Overrakt af Thor Erhoffs Familefond, København
2011: Ridder af Dannebrog
2011: Novo Nordisk Fondens Nordiske Pris – Tildelt af SSSD, Reykjavik, Island
2010: Ruth Østerby Prisen – overrakt ved årsmødet for the European Diabetic Nephropathy Study Group (EDNSG) i Poitiers, Frankrig
2010: Hendes Majestæt Dronning Ingrid's Festforelæsning – Tildelt af Sygehus Sønderjylland i Region Syddanmark
2009: Aarhus Universitets Forskningskommunikationspris
2009: Dorothy Hodgkin Prisen – tildelt af Diabetes-UK i Glasgow, England
2007: Knud Lundbæk Prisen – tildelt ved Scandinavian Society for the Study of Diabetes (SSSD) ved det 42. årsmøde i Danmark
2006: Hagedorn Prisen – tildelt af Dansk Medicinsk Selskab i København
2004: ESCI prisen for Excellence i Klinisk forskning – Prismodtagelse ved den 38th European Society for Clinical Investigation (ESCI) Møde i Utrecht, Holland
2001: The Castelli Pedrolì Prize - 16th Camillo Golgi forelæsning ved den 37' Europæiske Diabetesforening (EASD) Møde i Glasgow, England
2001: Dandy Prisen
1998: Niels Schwartz Sørensen Prisen
1995: Bernhard Rasmussen og Meta Rasmussens Mindepris

Anita Tracey

Juni 2016 – fortsat, Projektsygeplejerske i Kvalitet og Sammenhæng, Aalborg Universitets-hospital
 Juni 2005 – juni 2016, Undervisnings- og udviklingsansvarlig sygeplejerske på Hjerter-Lungekirurgisk afdeling, Aalborg Universitetshospital
 Maj 1993 – juni 2005 sygeplejerske på Hjerter-Lungekirurgisk afdeling, Aalborg Universitets-hospital

Anne Havemose-Poulsen

Titler og ansættelser ved Odontologisk Institut, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet:

1992	Cand.odont
1996	Ph.d.
1997-2008	Forskningsassistent/Forskningsadjunkt ved Afdeling for Parodontologi
2008-2019	Afdelingstandlæge ved Afdeling for Parodontologi
2014-	Klinikchef
2019-	Institutleder

Øvrige ansættelser:

2006-2011	Henvi sningstandlæge i parodontologi i privat praksis hos Michael Due Jensen, Måløv
2011-2019	Henvi sningstandlæge i parodontologi i privat praksis hos Alireza Sahafi, Kgs. Lyngby

Björn Klinge

Björn Klinge är senior professor och övertandläkare i parodontologi. Under perioden 1 juli 2012 till årsskiftet 2016/2017 var han dekan vid odontologiska fakulteten, Malmö högskola. Klinge är Vetenskapligt råd vid Socialstyrelsen och Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV). Han var programdirektor för en Nationell klinisk forskarskola inom odontologi, placerad vid KI och med anslag från Vetenskapsrådet. Han är registerhållare för Nationellt kvalitetsregister för dentala implantat (NQRDI: Nationellt kvalitetsregister för Dentala Implantat). Han utnämndes i december 1994 av regeringen till professor i parodontologi tillika övertandläkare vid Karolinska Institutet, Stockholm. Klinge är Honorary Fellow, vid Singapore Dental Hospital, Honorary Professor, vid Ji-Lin University, Kina, hedersledamot och tidigare ordförande i Svenska Parodontologföreningen, ordförande i Scandinavian Society of Periodontology, past president i European Association for Osseointegration (EAO) och vetenskaplig redaktör för Tandläkartidningen. Hans forskning är i huvudsak inriktad mot kopplingen mellan allmänsjukdomar (främst hjärt-kärlsjukdomar) och infektion/inflammation i munnen samt förekomst och utveckling av lokala vävnadsreaktioner runt tandimplantat (periimplantit).

Christian Damgaard

Tandlæge i 2011 fra Københavns Universitet

Ph.d. i 2015 fra Københavns Universitet og The Forsyth Institute, Harvard University

Lektor, Fagområde Parodontologi, Odontologisk Institut, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet

Forfatter til flere videnskabelige artikler i både nationale og internationale peer-reviewed tidsskrifter

Medlem af editorial board på det videnskabelige tidsskrift Acta Odontologica Scandinavica

Bestyrelsesmedlem i Dansk Selskab for Parodontologi

Medlem af EuroPerio10 Committee, som organiserer kongressen i København i 2021 for European Federation of Periodontology

Claus H. Nielsen

2014- : Professor ved Københavns Universitet, Odontologisk Institut

2008- : Overlæge ved og leder af institut for Inflammationsforskning, Videnscenter for Reumatologi og Rygsygdomme, Rigshospitalet

2007: Speciallæge i Klinisk Immunologi

Daniel Belstrøm

Daniel Belstrøm er uddannet tandlæge i 2009, ph.d. fra 2014 og dr. odont fra 2018 fra Københavns Universitet. DB er aktuelt ansat som lektor på Københavns tandlægeskole i fagområderne parodontologi og oral mikrobiologi. DB er forfatter til mere end 30 nationale og internationale artikler.

Hendrik Vilstrup

Kandidat Københavns Universitet 1975. Speciallæge i intern medicin og hepatologi 1989.

Overlæge Rigshospitalet 1990. Overlæge Aarhus Universitetshospital 1991. Ledende overlæge 1992-2004. Klinisk Professor ved Aarhus universitet i intern medicin og hepatologi 1993. Lærestolsprofessor og forskningsleder fra 2004.

Bred national og international erfaring med præ- og postgraduat undervisnings- og uddannelsesplanlægning, forskningssamarbejde med mange centre og bedømmelsesarbejde. Hans kliniske afdeling drives efter mottoet: Forskningsbaseret indsats mod sygdom.

Henrik Vestergaard

Overlæge Steno Diabetes Center, Gentofte, december 2013-

Forskningsleder på Københavns Universitet, august 2012-

Overlæge, Endokrinologisk afdeling, Herlev Hospital, 2001-2013

Dr. Med.Sci., Københavns Universitet, januar 1999

Specialistanerkendelse intern medicin (1997) og medicinsk endokrinologi (2000)

Lægevidenskabelig embedseksamen, Århus Universitet, januar 1986

Lisa Bøge Christensen

Lektor PhD i samfundsodontologi, ved Tandlægeskolen i København.

Har som primære forskningsområder gennemført epidemiologiske studier af tandsygdomme og brug af tandplejesystemet, samt behandlingsmønstre med hensyn til forebyggende og behandlende tandpleje. Sådanne studier har omfattet repræsentative udsnit af den danske befolkning, både børn, voksne og ældre, men der er også gennemført en række studier af befolkningsgrupper, som er særligt udsatte for tandsygdomme. Har desuden foretaget forskningsmæssig evaluering af tandplejeprogrammer med særligt fokus på ulighed i tandsygdomme og ulighed med hensyn til brug af tandplejesystemet. Har derudover som partner i en række EU projekter arbejdet med udvikling af kvalitetsindikatorer inden for tandplejen, samt deltaget i projekt vedrørende kvalitetsindikatorer i tandplejen i de nordiske lande. Senest som partner i 4-årigt EU projekt (Horizon 2020) under titlen: ADVOCATE (Added Value for Oral Care). Er endvidere involveret i tværfagligt samarbejde i en række projekter med Institut for Folkesundhed ved Københavns Universitet.

Mogens Kilian

Uddannelse:

Cand. odont., Aarhus Tandlægehøjskole, 1968. Dr. odont. (mikrobiologi) Aarhus Tandlægehøjskole, 1976.

Karriere:

Adjunkt/lektor, Aarhus Tandlægehøjskole, 1969-1981. Klinisk Mikrobiologisk Regionalafd., Statens Serum Institut, Aarhus 1969-70. Visiting Associate professor, Department of Microbiology, University of Alabama at Birmingham, USA 1977-79. Professor i Oral Biologi, Aarhus Tandlægehøjskole, 1981—1991. Professor i Medicinsk Mikrobiologi (Bakteriologi), Aarhus Universitet, 1991-2014. Director, The Lundbeck Foundation's Initiative for Integrative Psychiatric Research (iPSYCH), 2014-18. Emeritus professor, Aarhus Universitet, 2014- . Adjungeret Professor i Bakterie Populations Genetik, Københavns Universitet, 2015- .

Achievements:

Har publiceret 225 originale videnskabelige artikler om mundhulen og luftvejenes mikrobiologi, interaktionen med kroppens immunforsvar, og molekylære mekanismer bag patogenitet og harmonisk samspil. Endvidere 75 kapitler og oversigtsartikler. Rådgiver for mange videnskabelige institutioner og biotekvirksomheder. Elected fellow af American Academy of Microbiology, 2010. Doctor honoris causa, Malmö University, 2012. Distinguished Scientist Award, European Federation of Periodontology, 2016. Honorary doctor at King's College, London, 2019.

Palle Holmstrup

Professor i parodontologi v. Tandlægeskolen (Odontologisk Institut), Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, KU fra 1988. Specialtandlæge i kæbekirurgi. Æresdoktor ved Göteborgs Universitet 2005. Desuden gæsteprofessor ved Afd. for Parodontologi, Tandlægeskolen, Health, Aarhus Universitet 2008-12. Omkring 450 kurser, seminarer og gæsteforelæsningsninger for tandlæger og læger i Europa, Afrika, USA, Sydamerika, Rusland og Asien.

Aktuelt forskningsarbejde om sammenhængen af parodontitis med medicinske sygdomme, specielt diabetes, hjerte-karsygdomme og reumatoid artrit. Initiator af og vejleder for 24 ph.d.-projekter. > 300 publikationer i nationale og internationale tidsskrifter og lærebøger.

Peter Riis Hansen

Overlæge på Hjertemedicinsk afdeling på Herlev-Gentofte hospital, 2017-2018 professor ved Odontologisk Institut og fra 2018 professor i kardiologi ved Institut for Klinisk Medicin, KU. Peters kliniske arbejde omfatter specielt patienter med iskæmisk hjertesygdom og forskningsmæssigt har han, med udgangspunkt i ph.d. (Neutrophils in myocardial ischaemia and reperfusion [1994]) og disputats (Experimental studies of inflammatory mediators in ischaemic heart disease [2000]), fokuseret på betydningen af inflammation for hjertekarsygdom. I de senere år har Peters forskergruppe bl.a. anvendt de danske nationale registre til at påvise en forøget forekomst af åreforkalkningssygdom, fx blodprop i hjertet og slagtilfælde, hos patienter med kroniske inflammatoriske lidelser, herunder psoriasis, reumatoid arthritis, inflammatorisk tarmsygdom og parodontitis. Dette har medført en betydelig videnskabelig produktion og Peter har aktuelt H-indeks 58, ligesom han har forestået en lang række ph.d.-projekter indenfor forskningsområdet. I 2019 blev Peter formand for [Clinical Academic Group 'Copenhagen Research Center for Systemic Low-Grade Inflammation [LOGINFLAM]'], et tværfagligt forskningsnetværk under Greater Copenhagen Health Science Partners, som er rettet imod udforskning af sygdomsmæssige konsekvenser af lavgraderet ('low-grade') inflammation, i særdeleshed mhp. komorbiditet ved parodontitis.

Siri Beier Jensen

Instituttleder, lektor (Oral Medicin), tandlæge, ph.d., Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Health, Aarhus Universitet.

Instituttleder på Institut for Odontologi og Oral Sundhed, Health, Aarhus Universitet. Forskningsfokus og undervisning inden for fagområdet Oral Medicin med særlig fokus på spytkirteldysfunktion og mundslimhindekomplikationer som følge af cancerbehandling. Medlem af styrekomiteen for World Workshop on Oral Medicine, bestyrelsesmedlem i International Society of Oral Oncology (ISOO) og gruppeleder af "Salivary Gland Hypofunction and Xerostomia Review Group" i Multinational Association of Supportive Care in Cancer/ISOO.

Susanne Gjørup Sækmose

Senior Hospital Physician
Dept. of clinical immunology
august 2012 – nu
Næstved Hospital

Ph.D. student
Institute of Molecular Medicine
2008 – 2015

Dept. of Clinical Immunology, AUH
august 2011 – juli 2012
Aarhus University Hospital

Dept. of Clinical Immunology, OUH
januar 2004 – juli 2011
Odense University Hospital

GREATER COPENHAGEN
HEALTH · SCIENCE · PARTNERS

CAG Greater Copenhagen Research Centre for Systemic Low-Grade Inflammation (CAG LOGINFLAM)

CAG LOGINFLAM er et forskningssamarbejde som har til formål at forbedre behandlingen af patienter med sygdomme, der er forbundet med lav grad af systemisk inflammation (LGI). Visionen bag CAG LOGINFLAM er at skabe et internationalt anerkendt center for LGI-forskning, som leverer forskningsresultater, uddannelse og innovation, der øger forståelsen af patologiske tilstande forbundet med LGI og bidrager til at reducere den individuelle og samfundsmæssige byrde herved. Forskningscenteret søger at bidrage med ny, klinisk relevant data om betydningen af LGI i sygdomme ved at anlægge en translationel tilgang baseret på et formaliseret samarbejde mellem grundforskere, kliniske specialister og epidemiologer.

Lav grad af systemisk inflammation ses i de fleste ikke-smitsomme sygdomme, fx type 2-diabetes, hjerte-kar-sygdomme, parodontitis, neurodegenerative sygdomme og kræft. Disse sygdomme er årsag til massive direkte og indirekte sundhedsudgifter, og LGI udgør således en betydelig samfundsmæssig byrde.

Dertil kommer, at traditionelle kroniske betændelsessygdomme som parodontitis, leddegigt, Sjögrens syndrom og psoriasis samt uønskede bivirkninger ved behandling, bl.a. blodtransfusion og operation, også er forbundet med LGI. Det faktum, at disse sygdomme ofte deler betændelsesveje, og mange patienter lider af mere end en af disse sygdomme, tyder på, at behandling af én LGI-afhængig sygdom ligeledes kan have en positiv effekt på en anden LGI-associeret sygdom.

Hvem står bag?

Professor Peter Riis Hansen fra Kardiologisk Afdeling på Herlev-Gentofte hospital og professor Palle Holmstrup fra Odontologisk Institut ved Københavns Universitet er henholdsvis formand og næstformand for CAG LOGINFLAM, som er etableret af Greater Copenhagen Health Science Partners (GCHSP). GCHSP er et partnerskab mellem Københavns Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Region Sjælland og Region Hovedstaden for klinisk og translationel sundhedsforskning, uddannelse og innovation. Kernen i samarbejdet under GCHSP er en række Clinical Academic Groups (CAGs), der har til formål at realisere et fælles potentiale inden for et tværgående fagområde. CAG LOGINFLAM er én af i alt 12 CAGs, der er udvalgt efter bedømmelse i et internationalt panel og etableret af GCHSP.

Godt at vide ...

Kursussted

Radisson Blu Scandinavia Hotel, Margrethepladsen 1, 8000 Aarhus C

Målgruppe

Tandlæger, læger, sygeplejersker og andet sundhedspersonale

Kursuspris

Kr. 3.500,- for Tandlægeforeningens medlemmer

Prisen inkluderer politisk diskussion fredag formiddag, som er forbeholdt medlemmer af TF og inviterede

Kr. 3.200,- for ikke-medlemmer og medlemmers ansatte

Prisen inkluderer faglig præsentation og diskussion fredag eftermiddag samt hele lørdagens program

Begge ovennævnte priser er inklusiv pauseforplejning

Dokumenteret efteruddannelse

Ved deltagelse i konferencen optjener du 11 kursustimer/CE point

Hvor tilmelder jeg mig?

Tilmelding foregår på www.tdlnet.dk eller www.tandlaegeforeningen.dk

Er du medlem af Tandlægeforeningen, skal du tilmelde dig via Tdlnet.dk, mens ikke-medlemmer skal tilmelde sig via tandlaegeforeningen.dk

Seneste tilmeldingsfrist er den 18. marts 2020 forudsat der er ledige pladser

Hvis du bliver forhindret eller syg

Ved afbestilling efter den 21. februar 2020 refunderes 50 % af kursusafgiften

Ved afbestilling efter den 7. marts 2020 opkræves hele kursusafgiften

Afbestilling skal i alle tilfælde ske via mail til efteruddannelse@tdl.dk eller via telefon 70 25 77 11

Du er velkommen til at sende en anden deltager i stedet, blot du giver besked

Navneskiltet udleveres ved ankomst

Dit personlige navneskilt udleveres, når du ankommer til Radisson Blue Scandinavia Hotel

Hvor kan jeg overnatte?

Hotelreservation kan foretages via Kongres Kompagniet, som sikrer, at der er hotelværelser til konferencens deltagere. Du finder hotelbookingen via dette link: <https://kongresk.eventsair.com/kpk2020/reservation>

Benyt vores event app

Forud for konferencen vil du få tilsendt en invitation til vores event app på din mail. Med event appen kan du holde dig fuldt opdateret vedr. konferencen. Her finder du bl.a. program, information om speakers og praktiske oplysninger.

Sund mund - Sund krop #SundmundSundkrop

Tandlæge
foreningen

DS
CERTIFICERING

KVALITETSSTYRINGSSYSTEM
DS/EN
ISO 9001

Amaliegade 17
1256 København K

Tel.: 70 25 77 11

info@tandlaegeforeningen.dk
www.tandlaegeforeningen.dk